

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ КОНТРОЛЬОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ КОМПАНІЇ У МІЖНАРОДНОМУ ОПОДАТКУВАННІ

Чарторійський К.С.,

здобувач третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії»

Навчально-наукового інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ORCID: 0009-0002-0103-4352

Чарторійський К.С. Історія становлення концепції контрольованої іноземної компанії у міжнародному оподаткуванні.

У статті автором досліджено історію становлення концепції контрольованих іноземних компаній у міжнародному оподаткуванні. Констатовано, що послідовне запровадження правил контрольованих іноземних компаній свідчить про прагнення держав до мінімізації податкових ризиків податкового планування та запровадження правил, які унеможливають оптимізацію податкового навантаження та, як наслідок, несплату податків в країні резиденції бенефіціарних власників доходу. Встановлено, що історично правила оподаткування контрольованих іноземних компаній існують в законодавстві зарубіжних країн з 1962 року, коли вони були введені в дію в Сполучених Штатах Америки. Історичною передумовою для оподаткування контрольованих іноземних компаній стало те, що після завершення Другої світової війни політичні та економічні заходи, впроваджені у США, стали потужним стимулом для глобальної експансії американських компаній. Це сприяло активному створенню підприємств у країнах із сприятливими податковими умовами, де рівень оподаткування був мінімальним. Унаслідок цього значна частина фінансових ресурсів концентрувалася в цих юрисдикціях, що ускладнювало для Сполучених Штатів Америки процес їхнього оподаткування та контроль за потоками капіталу. Зазначено, що після встановлення концепції контрольованих іноземних компаній в Сполучених Штатах Америки, аналогічні правила були запроваджені в більшості розвинених держав світу, наприклад в Німеччині, Канаді, Японії, Франції, Сполученому Королівстві Великої Британії та Ірландії, Іспанії. В статті автором детально досліджено історію становлення концепції контрольованої іноземної компанії в Сполучених Штатах Америки та Німеччині, а також проаналізовано законодавство цих держав. Здійснено порівняння відповідних правил оподаткування контрольованих іноземних компаній в цих державах та в Україні, де такі правила щодо контрольованих іноземних компаній діють лише з 2022 року. Зроблено висновок, що Україні варто пройти довгий шлях до формування ефективної вітчизняної моделі оподаткування контрольованої іноземної компанії, але при цьому досвід Сполучених Штатів Америки та Німеччини у даному контексті може стати у нагоді.

Ключові слова: контрольована іноземна компанія; концепція контрольованої іноземної компанії; оподаткування; міжнародне оподаткування; оподаткування контрольованої іноземної компанії; історія.

Chartoryiskyi K.S. The history of the concept of controlled foreign company in international taxation.

In the article, the author examines the history of the concept of controlled foreign companies in international taxation. It is stated that the consistent introduction of the rules for controlled foreign companies demonstrates the desire of states to minimize tax risks in tax planning and to introduce rules which make it impossible to optimize the tax burden and, as a result, to avoid paying taxes in the country of residence of the beneficial owners of income. It is established that historically, the rules for taxation of controlled foreign companies have existed in the legislation of foreign countries since 1962, when they were introduced in the United States of America. The historical background to the taxation of controlled foreign companies was that after the end of World War II, the political and economic measures introduced in the United States became a powerful incentive for the global expansion of American companies. This contributed to the active establishment of enterprises in countries with favorable tax conditions, where the level of taxation was minimal. As a result, a significant portion of financial resources was concentrated in these jurisdictions, which made it difficult for the United States of America to tax them and control capital flows. It is noted that after the concept of controlled

foreign companies was established in the United States of America, similar rules were introduced in most developed countries of the world, for example, in Germany, Canada, Japan, France, the United Kingdom of Great Britain and Ireland, and Spain. In this article, the author examines in detail the history of the concept of a controlled foreign company in the United States of America and Germany, and also analyzes the legislation of these countries. The author compares the respective taxation rules for controlled foreign companies in these countries and in Ukraine, where such rules for controlled foreign companies have been in force only since 2022. It is concluded that Ukraine has a long way to go to develop an effective domestic model of taxation of a controlled foreign company, but the experience of the United States of America and Germany in this context may be useful.

Key words: controlled foreign company; concept of a controlled foreign company; taxation; international taxation; taxation of a controlled foreign company; history.

Постановка проблеми. 1 січня 2017 року Україна приєдналася до Програми розширеного співробітництва в рамках Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) та взяла на себе зобов'язання імплементувати так званий мінімальний стандарт Плану дій BEPS. Одним із найважливіших кроків у імплементації даного стандарту було запровадження в Україні правил щодо оподаткування в контрольованих іноземних компаній (КІК). Україна виконала зобов'язання шляхом прийняття Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 № 466-IX [1]. Відповідні правила щодо КІК вступили в дію з 01.01.2022 року. Отже, інститут контрольованих іноземних компаній є досить новим для вітчизняної науки, враховуючи те, що відповідні правила вступили в дію порівняно нещодавно. В більшості країн світу інститут КІК з'явився відносно давно та є розвиненим правовим інститутом у сфері податкових правовідносин. Враховуючи відсутність досвіду в Україні в частині функціонування та застосування окремих положень КІК, варто проаналізувати міжнародний досвід та вдосконалювати власний інститут КІК, який дозволить не лише покращити механізми правового регулювання, а й принесе додаткові надходження до Державного бюджету України.

Метою статті є аналіз історичних передумов, розвитку та сучасного стану концепції контрольованої іноземної компанії в США та Німеччині, як перших держав, які запровадили такі правила, з метою удосконалення законодавства України.

Стан опрацювання проблематики. Аналіз наукової літератури засвідчив, що на даному етапі питання щодо КІК досліджувались наступними науковцями, як Н.І. Атаманчук, М.В. Васильєв, І.М. Гриненко, Ю.І. Гриненко, О.О. Дмитрик, О.В. Жукова, В.І. Король, А.О. Монаєнко, Г.Б. Назарова, С.А. Подоляк, І.М. Фекета тощо. Проте, фактично жоден із перелічених авторів не досліджував питання історії становлення концепції КІК у міжнародному оподаткуванні.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, що інститут контрольованих іноземних компаній в Україні було введено відносно нещодавно, а саме в 2022 році, проте, як і будь-яка порівняно нова реформа, інститут контрольованих іноземних компаній потребує подальшого удосконалення та доопрацювання. Для прикладу, історично правила оподаткування контрольованих іноземних компаній існують в законодавстві зарубіжних країн з 1962 року, коли вони були введені в дію в Сполучених Штатах Америки. Після цього аналогічні правила були запроваджені в більшості розвинених держав. Наприклад, другою країною, яка запровадила правила КІК, стала Німеччина, прийнявши в 1972 році Закон про оподаткування в умовах закордонних відносин (Закон про зовнішнє оподаткування) [2], наступними країнами, що запровадили правила щодо КІК, стали Канада (в 1976 році), Японія (в 1978 році), Франція (в 1980 році), Сполучене Королівство Великої Британії та Ірландії (в 1984 році), Іспанія (в 1995 році) [3]. З цього слідує, що послідовне запровадження правил КІК свідчить про прагнення держав до мінімізації податкових ризиків податкового планування та запровадження правил, які унеможливають оптимізації податкового навантаження та, як наслідок, несплати податків в країні резиденції бенефіціарних власників доходу, іншими словами контролюючими особами таких іноземних компаній. Для порівняння, в Україні такі правила щодо КІК діють лише з 2022 року. Це свідчить, що в більшості країн світу інститут КІК з'явився відносно давно та є розвиненим правовим інститутом у сфері податкових правовідносин. Враховуючи відсутність досвіду в Україні в частині функціонування та застосування окремих положень КІК, варто проаналізувати міжнародний досвід та вдосконалювати власний інститут КІК, який дозволить не лише покращити механізми правового регулювання, а й принесе додаткові надходження до Державного бюджету України.

Історію КІК можна вважати досить короткою з моменту її першого впровадження в США, однак інститут КІК почав досить швидко розвиватись в останнє десятиліття у зв'язку із впровадженням Плану дій BEPS [4] та із запровадженням Директиви Європейського Союзу щодо запобігання уник-

ненню оподаткування – Anti-Tax Avoidance Directive (ATAD) [5]. В нашому подальшому дослідженні ми проаналізуємо історію становлення KІK в міжнародному оподаткуванні та причини, які стояли за впровадженням таких правил.

Історичною передумовою запровадження правил KІK було те, що після Другої світової війни політичні та економічні події, такі як план Маршалла, сприяли міжнародній експансії американських компаній [6, с. 132]. Після закінчення Другої світової війни політика США підтримувала іноземні приватні інвестиції за кордоном шляхом відстрочки сплати податків, щоб дозволити транснаціональним компаніям інвестувати за кордон [3]. Такий підхід, крім економічних переваг, мав також і геополітичне значення: сприяв поширенню капіталізму та демократії, стримуючи вплив комуністичних ідеологій. Американські компанії, які здійснювали господарську діяльність в інших юрисдикціях, отримували вигоди від таких інвестицій, і водночас сприяли розвитку економік інших країн.

У 1960 році Конгрес США ухвалив Публічний закон 86-780, який містив положення щодо отримання інформації про діяльність американських компаній за кордоном. Закон зобов'язував кожну американську компанію подавати у складі своєї податкової декларації інформацію про всі іноземні компанії, що перебувають під її прямим контролем, а також про будь-які іноземні компанії, контрольовані нею. Контрольованою іноземною компанією визначалась будь-яка іноземна компанія, у якій більше ніж 50 відсотків голосуючих акцій прямо належали одній або більше американським компаніям протягом звітного (податкового) року [6, с. 132]. Як наслідок, політичні та економічні чинники, які були запроваджені після закінчення Другої світової війни, насамперед надання можливості відстрочки сплати податків в США, посприяли експансії американських компаній по всьому світу, що зумовило створення компаній в привабливих низькоподаткових юрисдикціях, відповідно в таких країнах стало осідати значна частина коштів, які США не мали змоги оподатковувати. Прийняття Закону 86-780 США [7] стало першим етапом до запровадження правил KІK та надало загальне розуміння визначення поняття «контрольована іноземна компанія».

Спочатку дохід з іноземного джерела походження, який отримувала KІK, не оподатковувався для контролера зі США до моменту його репатріації до США у вигляді дивідендів. Тобто, першочергово такі компанії звітували перед урядом лише щодо наявності під їх контролем іноземних компаній в інших юрисдикціях. Таким чином, американські компанії могли максимально використувати можливість відстрочки сплати податків, структуруючи міжнародну діяльність і транзакції з іноземними дочірніми компаніями таким чином, щоб накопичувати прибуток у країнах із низькими податками та репатріювати його в роки, коли материнська корпорація у США мала збитки [6, с. 132]. Як наслідок, це дозволяло американським компаніям оптимізувати податкові зобов'язання, використовуючи накопичення прибутку в низькоподаткових юрисдикціях і репатріюючи його у фінансово сприятливі періоди. Відповіддю уряду США на таку діяльність стало внесення в 1962 році до Податкового кодексу США (Закон про доходи 1962 року [8]) правила оподаткування саме отриманих доходів KІK та уточнення концепції «контрольованої іноземної компанії». Вказаний законодавчий акт визначав, що іноземна компанія визначається як контрольованою, якщо принаймні 50 відсотками її акцій володіють, прямо чи опосередковано, американські контролери. Якщо контролер – резидент США, який володіє, прямо чи опосередковано, 10 відсотками акцій, то дохід, отриманий KІK, оподатковується, незалежно від того, чи буде такий дохід розподілено у вигляді дивідендів. Закон про доходи 1962 року [8] також розширював вимогу щодо подання звітності KІK, включивши до KІK будь-яку іноземну компанію в ланцюзі контролю. Тобто, американський контролер вважається таким, якщо контролює необмежену кількість іноземних компаній в ланцюгу, коли він володіє більше ніж 50 відсотками голосуючих акцій першої компанії, яка, у свою чергу, володіє більше ніж 50 відсотками голосуючих акцій у другій компанії, і відповідно далі по ланцюгу. Найважливішим наслідком прийняття Закону про доходи 1962 року [8] в досліджені питання історії становлення концепції KІK було те, що даний закон запроваджував правила оподаткування для контролера доходів, отриманих KІK, а також запровадив концепцію звітування щодо KІK по ланцюгу контролю, як наслідок створив прецедент оподаткування доходів KІK в країні резиденції контролера.

Законом про зниження податків (The Tax Reduction Act) 1975 року [9] було внесено зміни Підрозділу F Податкового кодексу США, зокрема в частині розширення переліку видів доходів KІK, які мали бути включені до загального оподатковуваного доходу за звітний податковий рік. Наприклад, до доходів, визначених у Підрозділі F Податкового кодексу США, було додано деякі види доходів від судноплавства. Також Законом про зниження податків 1975 року було знижено відсоток частки доходів від KІK у загальному оподатковуваному доході платника податків з 30 відсотків до 10 відсотків. Тобто, відтепер, контролююча особа KІK, частка доходу від KІK у загальному оподатковуваному доході якої становила 10 відсотків, була зобов'язана включати доходи від KІK до загаль-

ного оподатковуваного доходу за звітний податковий рік [6, с. 133-134]. Таким чином, прийняття Закону про зниження податків означало подальший розвиток правового регулювання КІК за законодавством Сполучених Штатів Америки, та посилення правил оподаткування контрольованих іноземних компаній. По-перше, було розширено коло видів доходів КІК, які надалі розглядались контролюючими органами як такі, що мають бути включені до загального оподатковуваного доходу платника податків за звітний податковий рік. По-друге, було знижено відсоток, який мала складати частка доходів платника податків від КІК у його загальному оподатковуваному доході, для того, щоб доходи від КІК підлягали оподаткуванню. Зазначимо, що Підрозділ F Податкового кодексу США зазнавав змін і надалі. Закон про зниження податків 1975 року не став нормативно-правовим актом, який сформував його зміст в остаточній редакції.

У 1983 році була замінена форма податкової декларації, що подавалась контролюючими особами КІК в США. Новою формою було суттєво розширено обсяги інформації, яку потрібно було надати контролюючому органу щодо кожної КІК. Зокрема, нова форма передбачала подання контролюючими особами КІК відомостей про доходи КІК, собівартість проданих товарів, сплачені у іноземних державах податки, баланс та фінансові результати КІК [6, с. 134]. Тобто, одночасно із вимогами щодо оподаткування доходів КІК, також розширювались вимоги у питаннях подання звітності про КІК. Чим детальнішим ставало інформування контролюючих органів про КІК, тим більше розширювалось коло контролюючих осіб КІК, які мали оподатковувати доходи від КІК.

Наступним нормативно-правовим актом, яким було внесено зміни до правил оподаткування КІК в США, є Закон про податкову реформу (The Tax Reform Act) 1986 року [10]. Із прийняттям Закону про податкову реформу 1986 року концепція оподаткування контрольованої іноземної компанії в США вчергове зазнала змін. Основною новелою в оподаткуванні КІК стало вирішення прогалини у законодавстві, яка надавала можливість контролюючим особам КІК передати 50 відсотків частки у КІК резидентам іноземних держав. Внаслідок цього вони втрачали статус контролюючих осіб КІК, але при цьому зберігали за собою 50 відсотків частки у КІК та частку у доходах КІК. Тому, Законом про податкову реформу 1986 року було внесено зміни до визначення КІК, і з цього моменту контрольованою іноземною компанією в розумінні податкового законодавства США вважається юридична особа, зареєстрована в іноземній державі, у якій часткою у 50 відсотків чи більше володіє одна чи декілька осіб – податкових резидентів США. При визначенні того, чи частка у 50 відсотків або більше у КІК належить податковим резидентам США, враховувалась частка лише тих податкових резидентів США, які прямо чи опосередковано володіли часткою 10 чи більше відсотків [6, с. 134]. Відзначимо, що схожі правила сьогодні діють і в Україні. Так, згідно із підпунктом 39-2.1.2 пункту 39-2.1 статті 39-2 Податкового кодексу України [11], контролююча особа КІК - це фізична особа або юридична особа – резидент України, що є прямими або опосередкованими власниками (контролерами) контрольованої іноземної компанії, у разі якщо така особа: а) володіє часткою в іноземній юридичній особі у розмірі більше ніж 50 відсотків, або б) володіє часткою в іноземній юридичній особі у розмірі більше ніж 10 відсотків, за умови що декілька фізичних осіб - резидентів України та/або юридичних осіб – резидентів України володіють частками в іноземній юридичній особі, розмір яких у сукупності становить 50 і більше відсотків, або в) окремо або разом з іншими резидентами України - пов'язаними особами здійснює фактичний контроль над іноземною юридичною особою. Тобто, по суті Сполучені Штати Америки ще в 1986 році запровадили ті правила оподаткування КІК, які в Україні були запроваджені лише в 2020 році, а зокрема, вказана норма взагалі набуває чинності із 01 січня 2024 року.

Серед змін, яких у подальшому зазнавала концепція контрольованої іноземної компанії у оподаткуванні США, відзначимо прийняття Закону про створення робочих місць (The American Job Creation Act) 2004 року [12], який, як відзначається в науковій літературі, на сьогодні є останнім законодавчим актом, яким було внесено зміни до правил оподаткування КІК. Серед нововведень, впроваджених цим законом, варто відзначити стимулювання контролюючих осіб КІК репатріювати свої доходи від КІК та реінвестувати їх в економіку США. Для цього, контролюючим особам КІК було запропоновано одноразове відрахування в розмірі 85 відсотків доходів, отриманих від КІК. Щоб отримати це відрахування, контролер КІК повинен мати план реінвестування та дохід від КІК за останній звітний податковий рік [6, с. 134]. Таким чином, США не лише встановило чіткі та прозорі правила щодо оподаткування доходів від КІК, а й прийняли важливі рішення, спрямовані на те, щоб отриманий контролерами КІК дохід було інвестовано в економіку держави. Таким чином, США вдалось отримати значно більші економічні переваги, аніж залучення коштів у формі податків.

Наступною країною, яка запровадила правила КІК, стала Німеччина, ухваливши у 1972 року Закон про оподаткування в умовах закордонних відносин (Закон про зовнішнє оподаткування) [2]. На той час Німеччина була першою європейською країною, ну і відповідно, другою країною в світі, яка впровадила правила оподаткування КІК [3]. Оскільки причини запровадження правил

оподаткування КІК в Німеччині були такими ж самими, що і в США, німецьке законодавство щодо оподаткування КІК було засноване на положеннях США, які регулювали такі відносини. Перші німецькі правила щодо оподаткування КІК були вкрай схожими на відповідні правила у США.

Так, основним мотивом введення правил КІК було «усунення транскордонних податкових переваг та кваліфікація згідно національного законодавства» [13]. Якщо раніше доходи зарубіжних дочірніх компаній, які належали німецьким компаніям, не оподатковувалися як дохід для їхніх німецьких акціонерів, і як наслідок їх прибуток залишався в іноземних юрисдикціях без його розподілу на користь німецьких контролерів, то з того моменту запровадження правил оподаткування КІК дозволило національному законодавству фактично прирівняти такий нерозподілений прибуток до оподатковуваного доходу [14]. Тобто, до моменту запровадження правил оподаткування КІК відсутність у юридичних осіб місця реєстрації та управління в Німеччині означало, що вони не підпадають під повне оподаткування в Німеччині, і як наслідок це сприяло перенесенню активів із німецьких компаній до іноземних, що дозволяло уникнути повного оподаткування в Німеччині. Німецькі компанії таким чином могли уникнути сплати податків в Німеччині загалом.

Ще одна причина введення правил щодо оподаткування КІК у Німеччині, на що звертається увага у науковій літературі, полягала у обтяженні податками зарубіжних дочірніх підприємств німецьких юридичних осіб до рівня, на якому вони оподатковуються в Німеччині [14]. Тобто, оподатковуваний пасивний дохід, який був отриманий КІК за кордоном, мав бути включений до бази оподаткування контролера КІК у тому ж обсязі, що передбачено правилами німецької податкової системи для сплати податку на прибуток підприємство. Як наслідок, податкові резиденти Німеччини, переміщуючи свої активи до податкових резиденцій із нижчими ставками оподаткування, не отримують жодних податкових переваг та вимушені сплачувати податки у повному обсязі згідно із німецьким законодавством.

Загалом, основна ідея режиму оподаткування прибутку КІК в Німеччині є доволі простою: дохід, який контролери КІК отримуються за кордоном, включається до оподатковуваного доходу податкового резидента Німеччини й обкладається податком у вигляді податку на доходи фізичних осіб, корпоративного податку та торгового податку. Іноземна компанія може бути визнаною КІК лише в тому випадку, якщо вона зареєстрована в іноземній державі, там знаходиться її офіс і місце управління. Якщо зареєстрований офіс юридичної особи або місце її управління знаходиться в Німеччині, такий платник податків визнається податковим резидентом Німеччини і німецькі правила КІК до нього не застосовуються.

Висновки. Таким чином, досвід США та Німеччини в оподаткуванні КІК має велике значення для України, оскільки він демонструє наскільки ефективними можуть бути механізми боротьби з ухиленням від сплати податків та оптимізацією оподаткування через використання іноземних юрисдикцій, якщо вони функціонують вже не одне десятиліття. При аналізі досвіду обох держав ми звернули увагу на те, наскільки важливим для розвитку країни, коли для усіх податкових резидентів забезпечуються рівні умови, і при цьому державою вжито усі необхідні заходи для запобігання негативним економічним і фінансовим наслідкам, пов'язаним із ухиленням від сплати податків.

Для України досвід США та Німеччини в оподаткуванні КІК може бути надзвичайно корисним в контексті впровадження ефективних податкових інструментів, спрямованих на запобігання виведенню прибутків у країни з нижчими податковими ставками, а також у контексті аналізу всього шляху реформування національних податкових систем. Врахування позитивних практик США та Німеччини може допомогти Україні як у створенні більш прозорих і ефективних правил щодо оподаткування КІК, так і у посиленні контролю над податковими ризиками та сприянні збільшенню податкових надходжень до державного бюджету України. Адаптація найкращих податкових практик світу підвищить стабільність податкової системи України та її інвестиційну привабливість у світлі майбутньої післявоєнної відбудови нашої держави та її економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві: Закон України від 16.01.2020 № 466-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020 р. № 32, стор. 5, стаття 227.
2. Gesetz über die Besteuerung bei Auslandsbeziehungen (Außensteuergesetz). URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/astg/index.html#BJNR117130972BJNE002202140> (дата звернення 12.01.2025).
3. Sebastian Dueñas, Daniel Bunn. How Controlled Foreign Corporation Rules Look Around the World: United States of America. URL: <https://taxfoundation.org/blog/controlled-foreign-corporation-rules-around-the-world-united-states/> (дата звернення 12.01.2025).

4. План дій BEPS: ключові аспекти для України. URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/2020_BEPS.pdf (дата звернення 12.01.2025).
5. Council Directive (EU) 2016/1164 of 12 July 2016 laying down rules against tax avoidance practices that directly affect the functioning of the internal market. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:02016L1164-20220101> (дата звернення 12.01.2025).
6. Melissa Redmiles, Jason Wenrich. A History of Controlled Foreign Corporations and the Foreign Tax Credit. URL: <https://www.irs.gov/pub/irs-soi/historycfcftc.pdf> (дата звернення 12.01.2025).
7. H.R.10087 - An Act to amend the Internal Revenue Code of 1954 to permit taxpayers to elect an overall limitation on the foreign tax credit.. URL: <https://www.congress.gov/bill/86th-congress/house-bill/10087/text?overview=closed> (дата звернення 12.01.2025).
8. H.R.10650 - Revenue Act Of 1962. URL: <https://www.finance.senate.gov/imo/media/doc/87PrtRevwm.pdf> <https://www.irs.gov/pub/irs-soi/historycfcftc.pdf> (дата звернення 12.01.2025).
9. H.R.2166 - Tax Reduction Act of 1975. URL: <https://www.congress.gov/94/statute/STATUTE-89/STATUTE-89-Pg26.pdf> (дата звернення 12.01.2025).
10. H.R.3838 - Tax Reform Act of 1986. URL: <https://www.congress.gov/99/statute/STATUTE-100/STATUTE-100-Pg2085.pdf> (дата звернення 12.01.2025).
11. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13-14. № 15-16. № 17. Ст. 112.
12. H.R.4520 - American Jobs Creation Act of 2004. URL: <https://www.congress.gov/108/statute/STATUTE-118/STATUTE-118-Pg1418.pdf> (дата звернення 12.01.2025).
13. Ludovica Ostorero. Historical background to CFC-rules and policy considerations. URL: <https://shop.lindeverlag.at/buch/concept-and-implementation-of-cfc-legislation-19134/b/leseprobe/B101114.pdf> (дата звернення 12.01.2025).
14. Lampert, S., Bittermann, J.N., Harms, B., The CFC Regime in Germany, in *European Tax Studies*, 2013, No. 1 (ste.seast.org/en), pp. 20-33. URL: https://ste.unibo.it/article/download/4821/4418?inline=1&utm_source=chatgpt.com#footnote-1 (дата звернення 12.01.2025).